

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____ Кириленко О.М.

(підпис)

(ПІБ)

«_____» _____ 20__ р.

Перелік теоретичних питань та типових завдань для розв'язку
для проведення модульної контрольної роботи № 1 та №2
з дисципліни «Управління вартістю підприємства»

Розробник к.е.н., доцент Лановська Г.І.

Перелік питань для підготовки до модульної контрольної роботи №1

1. Сутність понять «вартість» та «цінність» підприємства.
2. Вартість підприємства як цільова функція.
3. Вартість підприємства як об'єкт управління: види та принципи створення з позицій існуючих концепцій оцінки.
4. Типологія видів вартості відповідно до міжнародного та національного стандарту оціночної діяльності.
5. Типологія видів вартості в залежності від мотивів суб'єктів купівлі та продажу.
6. Систематизація факторів, що визначають вартість підприємства.
7. Зовнішні фактори, внутрішні фактори, об'єктивні та суб'єктивні фактори.
8. Лістинг цінних паперів підприємства та його вплив на вартість.
9. Причини та випадки оцінювання вартості підприємства для власників бізнесу, його інвесторів та третіх осіб.
10. Причини розбіжності значень ринкової капіталізації та фундаментальної вартості підприємства.
11. Фактори та драйвери, які визначають вартість підприємства, їх відмінності.
12. Сім драйверів вартості за А. Раппапортом.
13. Ключові показники ефективності діяльності підприємства (Key Performance Indicators (KPI)).
14. Принципи побудови системи ключових показників ефективності та вимоги до їх створення.
15. Переваги та недоліки системи ключових показників ефективності.
16. Дерево драйверів вартості (Value Drivers Tree) як інструмент впливу на зміну вартості підприємства.
17. Загальні та специфічні драйвери вартості.
18. Драйвери вищого та нижчого порядку, що використовуються при формуванні довгострокових та короткострокових цілей збільшення вартості підприємства.
19. Формування дерева драйверів вартості підприємства.
20. Побудова системи ключових показників ефективності діяльності підприємства (KPI) у взаємозв'язку з основною ціллю підприємства та його драйверами вартості.
21. Спрямованість дерева драйверів на розуміння працівниками цілей та завдань підприємства та на їх мотивацію при створенні вартості.
22. Поняття управління вартістю підприємства з позицій сучасних наукових підходів та шкіл менеджменту.
23. Вартісно-орієнтоване управління (Value-based Management (VBM)).
24. Взаємозв'язок вартісно-орієнтованого управління та концепцій стратегічного менеджменту.
25. Управління вартістю як союз вартісного мислення та управлінських процесів і систем.
26. Мета, завдання та принципи управління вартістю підприємства. Структурно-логічна послідовність процесу управління вартістю підприємства та характеристика його окремих етапів.
27. Поняття ефективності управління вартістю підприємства. Поняття вартісного спреду та способів його збільшення.
28. Вплив показників середньозваженої вартості капіталу (WACC) та віддачі на інвестований капітал (ROIC) на зміну вартісного спреду.
29. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління вартістю підприємства.
30. Система моделей, що характеризують процеси формування та ефективність управління вартістю підприємства:
31. модель економічної доданої вартості Б. Стюарта – EVA (Economic Value Added);

32. модель ринкової доданої вартості – MVA (Market Value Added); модель доданої вартості для акціонерів А. Раппапорта – SVA (Shareholder Value Added);
33. моделі грошового потоку – рентабельності інвестованого капіталу – CVA (Cash Value Added)
34. CFROI (Cash Flow Return on Investment) та ін. Їх переваги, недоліки та особливості практичного застосування.
35. Систематизація підходів до управління вартістю підприємства (підходи Коупленда, Уолша, Єгерова, Інвуда та ін.).
36. Характеристика показників, які віддзеркалюють динаміку формування вартості підприємства.
37. Умови застосування, переваги та недоліки показників оцінки вартості підприємства з використанням різних підходів до управління вартістю підприємства.
38. Зміна вартості підприємства за підходами Коупленда та Уолша.
39. Вартість операційного та фінансового циклів підприємства за підходом Єгерова.
40. Фінансові показники впливу на зміну вартості підприємства.
41. Поняття, цілі та принципи оцінки вартості підприємства. Основні методичні підходи до оцінки вартості підприємства.
42. Порівняльний (ринковий, аналоговий) підхід: сутність та особливості його застосування в перебігу оцінки вартості підприємства.
43. Переваги та недоліки ринкового (порівняльного) підходу.
44. Методи оцінки вартості підприємства в межах ринкового підходу оцінки: метод ринку капіталу, метод галузевих коефіцієнтів, метод угод.
45. Критерії вибору компаній для використання ринкового підходу – створення так званої «групи рівних» (peer group).
46. Мультиплікатори та їх роль у оцінюванні підприємства.
47. Порівняння ефективності застосування мультиплікаторів в оцінці бізнесу.
48. Інтервальні (дохідні) та моментні (балансові) мультиплікатори.
49. Особливості розрахунку та застосування основних дохідних і балансових, фінансових і натуральних мультиплікаторів в оцінці бізнесу із урахуванням відмінностей структури капіталу підприємств-аналогів та об'єкту оцінки (відмінність між мультиплікаторами, що базуються на ринковій капіталізації, та мультиплікаторами, що базуються на вартості бізнесу).
50. Історичні та прогнозні мультиплікатори. Мультиплікатори грошового потоку.
51. Сутність, переваги, недоліки та особливості практичного застосування витратного (майнового) підходу до оцінки вартості підприємства.
52. Основні методи оцінки вартості підприємства в межах витратного підходу: прямого відновлення і заміщення.
53. Використання реальних опціонів в оцінці інвестиційних проектів підприємства.
54. Сутність дохідного підходу до оцінки вартості підприємства, його ключові переваги та недоліки.
55. Методи оцінки вартості підприємства в межах дохідного підходу.
56. Метод дисконтування грошових потоків (DCF) (непряма капіталізація): послідовність етапів та особливості їх практичної реалізації.
57. Вибір моделі грошового потоку для оцінки вартості підприємства методом дисконтування чистих грошових потоків (умови та особливості оцінки вартості підприємства на основі боргового та безборгового грошових потоків).
58. Поняття ставки дисконтування та методи її обґрунтування щодо оцінки вартості підприємства в межах дохідного підходу.
59. Вартість підприємства в постпрогнозний період (Terminal Value).
60. Метод капіталізації доходу (прибутку) (ICA) та особливості його застосування в оцінюванні вартості підприємства.

61. Особливості застосування дохідного підходу для оцінки вартості збиткових та новостворених підприємств.
62. Класифікація альтернативних підходів до оцінки вартості підприємства:
63. модель ціноутворення опціонів (Option Pricing Model – OPM);
64. модель ЕВО (Edwards–Bell–Ohlson valuation model);
65. модель оцінки доходності фінансових активів (Capital Asset Pricing Model – CAPM);
66. модель арбітражного ціноутворення С. Росса (Arbitrage Pricing Theory – APT);
67. модель преференцій стану за умов невизначеності (State Preference Theory – SPT);
68. загальна бухгалтерська модель (Clean-Surplus Relationship (CSR)).
69. Критерії вибору адекватної моделі: прийнятність використання в якості інструмента управління (рівень складності для розуміння всіма зацікавленими особами, здатність показника виступати індикатором створення (руйнування) вартості підприємства, здатність моделі слугувати базисом побудови системи чинників створення нової вартості).
70. Дивідендна політика підприємства: сутність, механізм розробки та реалізації, вплив на вартість.
71. Місце дивідендної політики в процесі формування ринкової вартості підприємства.
72. Забезпечення погодження інтересів власників та менеджерів підприємства (сприяння розв'язанню агентської проблеми).
73. Вплив різних моделей (теорій) дивідендної політики на вартість акцій підприємства.
74. Модель дисконтування дивідендів (Dividend Discount Model – DDM).
75. Теорія нерелевантності дивідендів (Теорія М. Міллера та Ф. Модільяні – Dividend Irrelevance Theory (MM Model)).
76. Теорії релевантності дивідендів:
77. теорія преференції дивідендних виплат (теорія "синиці в руках") М. Гордона та Дж. Лінтнера – Bird-in-the-Hand Theory (Gordon's Model);
78. теорія податкових асиметрій Р. Літценбергера та К. Рамасвами – Tax Preference Theory;
79. модель залишкового дивіденда – Residual Dividend Model;
80. теорія клієнтури – Clientele Effect Hypothesis;
81. сигнальна теорія – Dividend Signaling Theory.
82. Оцінка дивідендної політики та її результатів методом коефіцієнтів.
83. Інструменти формування ринкової вартості підприємства.
84. Управління грошовими надходженнями і витратами, необоротними та оборотними активами, структурою капіталу з позицій впливу на зміну вартості підприємства.
85. Роль нематеріальних активів (інтелектуального капіталу) у створенні вартості підприємства.

Перелік питань для підготовки до модульної контрольної роботи №2

1. Оптимальний фінансовий мікс: вплив структури капіталу на формування вартості підприємства.
2. Ефективність формування та використання активів і капіталу з позицій задоволення інтересів різних груп стейкхолдерів підприємства.
3. Публічне розміщення акцій (ІРО) як інструмент підвищення капіталізації бізнесу.
4. Інвестиції та інновації у створенні вартості підприємства та його конкурентних переваг.
5. Напрями впливу інновацій на економічні характеристики підприємства.
6. Оцінка впливу інновацій на зміну вартості підприємства.

7. Поняття бізнес-моделі підприємства та її місце в системі вартісно-орієнтованого управління підприємством.
8. Сучасні бізнес-моделі підприємства та їх ключові характеристики.
9. Зростання вартості підприємства за рахунок зміни стратегічного фокусу діяльності підприємства.
10. Напрями зміни стратегічного фокусу.
11. Відмінність між стратегією блакитного океану та стратегією червоного океану для діяльності підприємств (за Ч. Кімом).
12. Моделі дій в перебігу створення цінності для покупців продукції підприємства.
13. Інновація цінності.
14. Вартість бренду в загальній структурі вартості підприємства.
15. Формування марочного капіталу та емерджентних властивостей підприємства як інструментів підтримки ефективності управління його вартістю.
16. Реструктуризація та реорганізація підприємства, орієнтована на підвищення його вартості.
17. Характеристика сутності злиття та поглинання (Mergers and Acquisitions (M&A)) в системі вартісно-орієнтованого управління підприємством.
18. Періодизація M&A-хвиль в світі.
19. Етапи розвитку українського ринку злиттів і поглинань.
20. Мотиви злиття та поглинання підприємств.
21. Мотиви придбання підприємств та властивості цільового підприємства як об'єкта придбання.
22. Ефект прямої та оберненої синергії та способи її досягнення.
23. Поняття операційної та фінансової синергії.
24. Механізм досягнення синергетичного ефекту при злитті та поглинанні підприємств.
25. Типові управлінські помилки при злитті та поглинанні підприємств.
26. Умови та фактори успішності угод злиття та поглинання підприємств.
27. Аккретивне та розводнює злиття.
28. Комплексне економіко-правове обстеження підприємства-цілі перед проведенням реорганізації чи злиття (due diligence).
29. Оцінка впливу злиття та поглинання підприємств на зміну їх вартості.
30. Створення групи підприємств з метою зростання їх вартості.
31. Недружні поглинання підприємств: поняття та ознаки.
32. Методи ворожих поглинань підприємств в Україні і світі.
33. Поняття та види рейдерів.
34. Типові ознаки рейдерської атаки.
35. Історія виникнення рейдерства в Україні та її відмітні ознаки.
36. Найбільш «ефективні» способи недружного поглинання підприємств. Грінмейл (greenmail).
37. Типові ознаки рейдерської атаки.
38. Ознаки найбільш привабливих для рейдерів підприємств.
39. Вплив ворожих поглинань на вартість акцій компанії-агресора.
40. Арбітраж по злиттю.
41. Емісії цінних паперів, пов'язані зі злиттям і поглинанням підприємств.
42. Розбіжність інтересів топ-менеджменту та акціонерів компанії-цілі при ворожому поглинанні.
43. Напрями запобігання рейдерським атакам на підприємство та їх недружнім поглинанням.
44. Сутність поняття боргового фінансування (Leveraged Buyout (LBO)) та його вплив на зміну структури капіталу реорганізованого підприємства.

45. Оптимізація структури капіталу підприємств з урахуванням ризику боргового фінансування.
46. Сутність понять «вартість» та «цінність» підприємства.
47. Вартість підприємства як мета діяльності підприємства та об'єкт управління.
48. Типологія та характеристика видів вартості підприємства.
49. Причини оцінки вартості підприємства.
50. Поняття ринкової капіталізації підприємства та причини розбіжності значень ринкової капіталізації та фундаментальної вартості підприємства.
51. Фактори, які визначають вартість підприємства.
52. Систематизація та характеристика впливу зовнішніх факторів на вартість підприємства.
53. Систематизація та характеристика впливу внутрішніх факторів на вартість підприємства.
54. Систематизація факторів та драйверів, які визначають вартість підприємства, їх відмінності.
55. Ключові показники ефективності діяльності підприємства (KPI).
56. Відмінності між драйверами вартості та ключовими показниками ефективності діяльності підприємства (KPI).
57. Дерево драйверів як інструмент впливу на зміну вартості підприємства.
- 58.** Поняття управління вартістю підприємства з позицій сучасних наукових підходів та шкіл менеджменту.
59. Концепція вартісно-орієнтованого управління (Value-based Management (VBM)).
60. Структурно-логічна послідовність процесу управління вартістю підприємства та характеристика його окремих етапів.
61. Моделі оцінки ефективності управління вартістю підприємства в рамках концепції вартісно-орієнтованого управління (Value-based Management (VBM)).
- 62.** Систематизація підходів до управління вартістю підприємства.
63. Характеристика показників, які віддзеркалюють динаміку формування вартості підприємства.
64. Поняття, умови застосування, переваги та недоліки ринкового (порівняльного) підходу в оцінці вартості підприємства.
65. Характеристика методів ринкового (порівняльного) підходу до оцінки вартості підприємства.
66. Розрахунок мультиплікаторів оцінки вартості підприємства.
67. Витратного (майновий) підхід в оцінці вартості підприємства.
68. Використання реальних опціонів в оцінці інвестиційних проектів підприємства.
- 69.** Принципи оцінювання вартості підприємства в залежності від підходу, що обирається.
70. Поняття дохідного підходу до оцінки вартості підприємства, його переваги та недоліки.
71. Умови застосування, процедура та зміст етапів оцінки вартості підприємства методом дисконтування грошових потоків (DCF).
72. Умови застосування, процедура та зміст етапів оцінки вартості підприємства методом капіталізації прибутку (доходу) (ICA).
73. Особливості оцінки вартості збиткових підприємств з застосуванням дохідного підходу.
74. Альтернативні підходи до оцінки вартості підприємства та методика узагальнення результатів оцінки вартості підприємства на основі різних підходів.
75. Поняття та систематизація інструментів формування ринкової вартості підприємства.
76. Вплив динаміки обсягу, складу грошових потоків на формування вартості підприємства.
77. Управління активами в системі формування вартості підприємства. Роль нематеріальних активів у створенні вартості підприємства.

78. Оптимальний фінансовий мікс: вплив структури капіталу на формування вартості підприємства.
79. Інвестиції та інновації як рушійна сила у створенні вартості підприємства (з використанням конкретних прикладів).
80. Поняття стратегічного фокусу та його роль в формуванні вартості підприємства.
81. Вартість бренду в загальній структурі вартості підприємства.
82. Сутність понять «інновація цінності», «емерджентність» та «марочний капітал» як інструментів підтримки формування вартості підприємства.
83. Поняття, види та причини реструктуризації і реорганізації в системі формування вартості підприємства. Етапи управління поглинанням.
84. Характеристика сутності злиття та поглинання (Mergers and Acquisitions (M&A)) в системі формування вартості підприємства.
85. Періодизація M&A-хвиль в світі. Етапи розвитку українського ринку злиттів і поглинань.
86. Механізм досягнення синергетичного ефекту при злитті та поглинанні підприємств.
87. Методичні засади оцінки впливу процесів злиття та поглинання на формування вартості підприємства. Детермінанти злиттів.
88. Недружні злиття та поглинання: поняття, методи та ознаки.
89. Способи недружного поглинання підприємств. Напрями запобігання рейдерським атакам на підприємство та їх недружнім поглинанням.
90. Вплив ворожих поглинань на вартість акцій компанії-агресора.
91. Емісії цінних паперів, пов'язані зі злиттям і поглинанням підприємств.
92. Сутність поняття боргового фінансування (Leveraged Buyout (LBO)) та його вплив на зміну структури капіталу і середньозважену вартість капіталу.

Типовий приклад:

Модульна контрольна робота № 1

ПІБ студента _____

Дата написання _____

Варіант 1

11. Драйвери вартості – це:
 - а) фактори, які використовуються для прогнозування майбутніх грошових потоків;
 - б) фактори, які використовуються для прогнозування темпів зростання вартості підприємства;
 - в) показники, які використовуються для прогнозування обсягів отримуваних прибутків;
 - г) показники, які використовуються для прогнозування обсягів витрат у плановому періоді.
2. Систематизація драйверів, які визначають вартість підприємства:
 - а) ринок, інші компанії, покупці, суміжні ринки, прямі конкуренти;
 - б) внутрішні, зовнішні, нейтральні;
 - в) корпоративна культура, кваліфікація персоналу, власний капітал підприємства;
 - г) обсяг реалізації, обсяг заощаджень, темпи зростання.
3. Управлінські рішення поділяються на:
 - а) операційні, інвестиційні, фінансові;
 - б) витратні, дохідні, благодійні;
 - в) стратегічні, оперативні, поточні;
 - г) усі відповіді вірні.
4. КРІ – це:

- а) система оцінки, яка допомагає організації оцінити свій стан, визначити досягнення запланованих цілей;
- б) система оцінки, яка допомагає організації спрогнозувати свій стан, визначити результат запланованих цілей;
- в) ієрархія цілей, яка допомагає організації спрогнозувати свій стан, визначити результат запланованих цілей;
- г) ієрархія цілей, яка допомагає організації сформулювати стратегічний план діяльності.

5. КРІ формується за такою ознакою:

- а) єдність для всієї компанії;
- б) гнучкість;
- в) оперативність;
- г) комплексність.

6. Який із принципів не належить до базових принципів розробки ключових показників ефективності (згідно трактування Д. Парментера):

- а) принцип мінімізації витрат та максимізації прибутку;
- б) принцип партнерства;
- в) принцип інтеграції процесів;
- г) принцип перенесення зусиль на головний напрямок.

7. Модулі КРІ – це:

- а) бізнес-аналіз продажів, бізнес-аналіз документообігу, бізнес-процеси підготовки виробництва;
- б) бізнес-аналіз планування, бізнес-аналіз документообігу, бізнес-процеси підготовки виробництва;
- в) бізнес-аналіз продажу, бізнес-аналіз реалізації продукції, бізнес-процеси підготовки виробництва;
- г) бізнес-аналіз продажу, бізнес-аналіз реалізації продукції, бізнес-процеси запуску виробництва.

8. За спрямованістю дії виділяють такі види факторів формування вартості підприємства:

- а) викривлюючі, зменшуючі, збільшуючі;
- б) постійні, тимчасові;
- в) макро і мікрофактори;
- г) кількісні, якісні.

9. Наявність різних точок зору на склад драйверів вартості обумовлена:

- а) впливом суб'єктивного фактору;
- б) врахуванням інфляційних процесів;
- в) з врахуванням специфіки планування;
- г) залежно від регіону здійснення господарської діяльності.

10. Фактори створення вартості розглядаються як:

- а) сукупність взаємопов'язаних компонентів, що в кінцевому підсумку формують певну величину економічної доданої вартості;
- б) сукупність набору компонентів, що в кінцевому підсумку формують певну величину економічної доданої вартості;
- в) сукупність набору компонентів, що в кінцевому підсумку формують певну величину економії;
- г) сукупність набору компонентів, що в кінцевому підсумку формують зростання вартості підприємства.

11. Драйвери вартості присутні у таких елементах компанії:

- а) бізнес-одиницях, бізнес-процесах;
- б) функціональних та регіональних операціях;
- в) внутрішніх і зовнішніх структурах компанії;
- г) усі відповіді вірні

12. Приклад фінансового драйвера:

- а) обсяг продажів;
 - б) темп інфляції;
 - в) коефіцієнт плинності;
 - г) усі відповіді вірні.
13. Прикладом якісного драйвера є:
- а) ступінь задоволеності клієнта рівнем сервісу;
 - б) розмір дебіторської заборгованості у вартісному вираженні;
 - в) кількість відгуків за отриманим товаром;
 - г) кількість покупців за день.
14. В якості ключових інтегральних показників А. Дамодаран рекомендує використовувати:
- а) рентабельність вкладеного капіталу;
 - б) рентабельність діяльності;
 - в) коефіцієнт фінансової стабільності;
 - г) показники обороту активів.
15. У 70-80-і роки був розроблений ряд показників, що відповідають найважливішій вимозі ринкової економіки:
- а) підвищенню добробуту акціонерів;
 - б) збільшенню обсягу чистого прибутку;
 - в) мінімізації витрат;
 - г) задоволеності усіх учасників ринку.
16. Розвиток концепції грошових потоків призвів до створення цілої групи показників:
- а) грошовий потік всього капіталу;
 - б) грошовий потік від реалізації активів;
 - в) чистий грошовий потік оборотного капіталу;
 - г) чистий грошовий потік від реалізації товарів, робіт, послуг.
17. обов'язковими елементами регулярної системи управління вартістю є:
- а) інструменти управління вартістю;
 - б) певна сума коштів;
 - в) перекваліфікація персоналу;
 - г) розробка оптимізаційних карт.
18. Увесь процес підготовки до управління вартістю підприємства, як правило, здійснюється в:
- а) 4 етапи;
 - б) 10 етапів;
 - в) 14 етапів;
 - г) в один етап.
19. На якому етапі проводиться діагностика реального стану підприємства з урахуванням усіх напрямків і систем: маркетингу, збуту, виробництва, управління:
- а) першому;
 - б) другому;
 - в) третьому;
 - г) четвертому.
20. На якому етапі проводиться коригування стратегії розвитку компанії в напрямі збільшення вартості:
- а) другому;
 - б) першому;
 - в) третьому;
 - г) четвертому.

Практичне завдання 1

Підготовка есе. На основі опрацювання додаткових джерел літератури підготувати есе

обсягом до 5 сторінок та одну з тем: Розмежування понять «фундаментальна вартість», «ринкова вартість», «справедлива вартість», «інвестиційна вартість» та «спеціальна вартість» у вітчизняній та іноземній літературі. Поняття та місце вартості підприємства у складі його цільових функцій. Обґрунтування видів вартості підприємства для ключових груп стейкхолдерів. Порівняльна характеристика видів вартості та причин оцінки підприємства в залежності від намірів власників та інвесторів

Практичне завдання 2

Орієнтуючись на специфіку діяльності підприємства, розробити дерево драйверів вартості для AMAZON та Alibaba Group Holding. Обґрунтувати відмінності впливу драйверів вартості в діяльності даних підприємств та розрахувати кількісні показники, що впливають формування драйверів вартості.

Критерії оцінювання:

Тести – 10 балів;

Практичне завдання 1 – 2,5 бали;

Задача 2 – 2,5 бали;